

νίας αντίληψιν τοῦ Δημητρίου, πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς. Δι' αὐτὸ πιστεύω, ὅτι καίτοι δὲν ἔχομεν πρὸς τὸ παρὸν ἀμέσους ἀποδείξεις περὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ κτίσματος, πρέπει πάντως νὰ ἀποκλείσωμεν τὴν ἐρμηνείαν του ὡς ἀγορᾶς ἢ ξενώνας. Ἀμφότερα εἶναι χῶροι εὐπρόσιτοι, διότι ὑπηρετοῦν συλλογικὰς ἀνάγκας, ἐνῶ τὸ θεωρούμενον ἀνάκτορον εἶναι ἐξηρημένον εἰς τὴν κορυφὴν ὑψώματος καὶ περιβάλλεται ὑπὸ ἀνδρῶν καὶ ἰσχυρῶν τειχῶν, δίκην ὄχυροῦ.

Τὸ ἀνάκτορον καὶ ἡ Ἱερὰ Ἀγορὰ εἶναι προφανῶς τὰ σπουδαιότερα δημόσια κτίσματα τῆς ἀρχαίας Δημητριάδος, πρὸς τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην τῶν ὁποίων πρέπει νὰ κατευθυνθῇ ἡ προσπάθειά μας εἰς τὸ μέλλον, ἂν ὑπάρχῃ σοβαρὰ πρόθεσις συνεχίσεως τῶν ἐργασιῶν πρὸς ἀποκάλυψιν τῆς σπουδαίας αὐτῆς ἐλληνιστικῆς πόλεως, τῆς ὁποίας γνωρίζομεν καλῶς τὸν τεχισμὸν καὶ τὴν περιμετρον, ἀλλὰ μέχρι πρό τινας τίποτε σχεδὸν περὶ τῶν δημοσίων κτηρίων τῆς.

3. «Κουρσοῦμ Τζαμί» Τρικάλων

Κατὰ τὰς ὑποδείξεις καὶ τὰ σχέδια τῆς Διευθύνσεως Ἀναστηλώσεων, τῇ ἐπιβλέψει δὲ τοῦ πολ. μηχανικοῦ Εὐ. Καλκετενίδη, ἐγένετο ἔναρξις τῆς συντηρήσεως τοῦ μουσουλμανικοῦ τεμένους Ὁσμάν Σάχ ἢ Κουρσοῦμ Τζαμί, ἐν Τρικάλοις. Αἱ ἐργασίαι περιωρίσθησαν πρὸς τὸ παρὸν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ περιβάλλοντος τὸ μνημεῖον χώρου καὶ τὴν περίφραξιν, ἐνῶ ἐμελετήθη ἡ ἀπόφραξις τῶν καθ' ἑαυτὴν ρηγμάτων, ὡς καὶ ἡ ἀνακεράμωσις τῆς στέγης.

4. Μετέωρα

Εἰς τὰς συνεχιζόμενας ἀπὸ ἐτῶν ἐργασίας συντηρήσεως τῶν μνημείων τῶν Μετεώρων, κατὰ τὰ σχέδια τῆς Διευθύνσεως Ἀναστηλώσεως, ἐβοήθησεν ὁ Ἐπιμελητῆς Ἀγγελος Λιάγκουρας τὴν τεχνικὴν ἐπίβλεψιν εἶχεν ὁ αὐτὸς μηχανικὸς Εὐδ. Καλκετενίδης.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΙ

1. Ἰωλκὸς

Καὶ κατὰ τὸ 1961 ἐσυνεχίσθη ἡ συστηματικὴ ἀνασκαφὴ τῆς ἀρχαίας Ἰωλκοῦ, δαπάναις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, εἰς τὸ «Ἔργον» τῆς ὁποίας (1961, σελ. 51 - 60) ἐδημοσιεύθη σχετικὴ ἔκθεσις.

Τὰ κυριώτερα πορίσματα τῆς ἀνασκαφῆς, ἢ ὁποία καὶ ἐφέτος περιωρίσθη εἰς τὴν στρωματογραφίαν (Π i v. 194 α), ἐπειδὴ δὲν κατωρθώθη

ἀκόμη νὰ κατεδαφισθοῦν τὰ ὑπερκείμενα τοῦ μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου τμήματα τοῦ τουρκικοῦ τείχους καὶ τὰ οἰκήματα, ὑπῆρξαν ἐν περιλήψει τὰ ἑξῆς : α. Τὸ μυκηναϊκὸν στρώμα τῆς Ἰωλκοῦ ἔχει τεράστιον πάχος, ἀφοῦ μόνον ἡ ἐπίχρῳσις τῆς ΥΕ. ΙΙΙ περιόδου ἔφθανεν εἰς 2.80 - 3.00 μ. Ἡ διαπίστωσις εἶναι ἐκπληκτικὴ, ἐπειδὴ μέχρι τοῦδε, μόνον εἰς τὴν γειτονικὴν Νήλειαν (τὰ «Πευκᾶκια» τοῦ Βόλου) εἶχε σημειωθῇ ΥΕ. στρώμα πάχους 2 - 2.50 μ. (Πρβλ. Τὸ Ἔργον τῆς Ἀρχαιολ. Ἑταιρ., 1957, σελ. 31 ἑξ.), ἐνῶ εἰς ἄλλας θέσεις τῆς Θεσσαλίας, καθ' ὅσον τοῦλάχιστον ἔδειξαν αἱ γενόμεναι ἔρευναι, δὲν ἀνεκαλύφθησαν ἄξια λόγου μυκηναϊκὰ στρώματα. Ἡ ἔρευνα καὶ μελέτη τῶν πλουσιῶν αὐτῶν μυκηναϊκῶν στρωμάτων τῆς Ἰωλκοῦ ἐλπίζεται ὅτι θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν γνῶσιν τῆς περιόδου ἐν τῇ θέσει ταύτῃ καὶ πιθανῶς εἰς τὴν ἐπίλυσιν γενικωτέρων χρονολογικῶν προβλημάτων.

β. Ἡ μεγίστη πλειονότης τῶν ΥΕ. ΙΙΙ γραπτῶν ἀγγείων (διότι περὶ τῶν μονοχρῶμων δὲν γεννᾶται ζήτημα) εἶναι ἐντοπίας προελεύσεως ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς περιόδου (ΥΕ. Ι) ἐσημειώσαμεν παλαιότερα ἐντόπια ἀπομιμήματα, ἀλλὰ τότε ἀκόμη τὸ ποσοστὸν τῶν ἐπεισάκτων γραπτῶν ἐφαίνετο λίαν ὑψηλόν, ἐνῶ τώρα εἶναι καταφανὲς ἡ αὐτονομία καὶ ἀνεξαρτησία τῆς Ἰωλκοῦ ὡς ἀγιοπλαστικοῦ κέντρου.

Εἰς τὴν κεραμεικὴν τῆς ΥΕ. ΙΙΙ περιόδου ἄλλο στοιχεῖον ἄξιον ἐξάρσεως εἶναι ἡ τεχνικὴ τῶν ἀγγείων, ἡ χρῆσις μελανοῦ ἢ κάπως ἁμαυροῦ βερνικίου καὶ ἡ ἔντονος τάσις πρὸς ἀπλούστευσιν καὶ σχηματοποίησιν τῶν κοσμητικῶν θεμάτων, τὰ ὁποία πρὸς τὸ τέλος τῆς περιόδου προσημαίνουν τὸν «Πρωτογεωμετρικόν» ρυθμόν.

γ. Ἡ Πρωτογεωμετρικὴ περίοδος ἐν Ἰωλκῷ φαίνεται ἐπίσης μακρὰ καὶ ἀντιπροσωπεύεται μὲ πλούσια στρώματα (πάχους 1.80 - 2.00 μ.) καὶ τέσσαρας ἀρχιτεκτονικὰς φάσεις. Ἡ μετάβασις ἐκ τῆς μυκηναϊκῆς περιόδου εἶναι μᾶλλον ὁμαλὴ, τοῦλάχιστον εἰς τὴν κεραμεικὴν, ὅπου ἡ ἀλλαγὴ φαίνεται ἀποτέλεσμα φυσιολογικῆς ἐξελίξεως καὶ ὄχι «εἰσβολῆς». Στρώμα καταστροφῆς δὲν διεπιστώθη κατὰ τὴν παροῦσαν ἀνασκαφικὴν περίοδον εἰς τὸν συνοικισμόν, ἐνῶ εἰς τὸ παραπλεύρως κείμενον ἀνάκτορον ἡ πυρπόλησις εἶναι ἐμφανής. Εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν δὲν διεπιστώθησαν ἐπίσης ἀλλαγαι· τὰ οἰκήματα εἶναι εὐθυγράμμου κατόψεως, ἡ κρηπίς λιθοκτιστος καὶ ἡ ἀνωδομία ἐξ ὠμῶν πλίνθων. Εἶναι ὁμως ἐξ ἴσου ἀληθές, ὅτι τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποία πρὸς τὸ παρὸν κατέχομεν περὶ τῶν πρωτογεωμετρικῶν οἰκημάτων εἶναι ἀνεπαρκῆ, δι' ἀσφαλῆ σύγκρισιν.

2. Όμολιον

Ἡ τυχαία κατὰ τὴν ἀπόληψιν ἀργίλλου ὑπὸ ἐργατῶν ἀνεύρεσις χρυσῶν κοσμημάτων ἐξαιρέτου τέχνης, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὑψώματος «Ντάπη Ράχη» πλησίον τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Πηνειοῦ, πρὸ τοῦ ἀρχαίου Όμολίου καὶ τοῦ οὐχὶ μακρὰν ἐπίσης κειμένου ὁμωνύμου χωρίου (τέως Λασποχώρι), ἐγένετο ἀφορμὴ διενεργείας δοκιμαστικῶν ἀνασκαφῶν εἰς τὸν χῶρον μῖς ἐκ τῶν πολλῶν λησμονημένων ἀρχαίων πόλεων τῆς Θεσσαλίας. Τὰ χρυσὰ κοσμήματα ἀποτελοῦν ἀληθῆ ἠθυσυρὸν, τὸν ὁποῖον ἀπεπειράθησαν νὰ οἰκιοποιηθῶν οἱ εὐρόντες, τελικῶς ὅμως, χάρις εἰς τὰς προσπάθειάς τῶν ἀστυνομικῶν ἀρχῶν, παρεδόθη καὶ ἤδη ἐκτίθεται εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Βόλου. Τὸ εὑρημα θὰ μελετηθῇ ἰδιαίτερώς, ἐνταῦθα δὲ ἐκθέτομεν κυρίως τὰ ἀποτελέσματα τῶν δοκιμαστικῶν ἀνασκαφῶν, αἱ ὁποῖαι ἀρχικῶς περιωρίσθησαν εἰς τὴν θέσιν εὐρέσεως τῶν κοσμημάτων, ἀλλὰ κατόπιν ἐξετάθησαν καὶ πρὸς ἄλλα σημεῖα τῆς περιοχῆς, ὅπου ἡ ἐπέμβασις ἐκρίθη ἀναγκαία, διὰ νὰ ἀποτραπῇ σύλλησις.

Ἡ ἀρχαία πόλις τοῦ Όμολίου ἐξετείνεται ἐπὶ τῶν βορείων κλιτύων προβούνου τῆς Όσσης, μεταξύ δύο ρευμάτων (Πί ν. 194β), ἐξ ὧν τὸ πρὸς δυσμὰς «Ρέμα τῆς Ἀγ. Παρασκευῆς» εἶναι βαθὺ καὶ ἀπότομον, τὸ δὲ πρὸς ἀνατολὰς «Ρέμα τοῦ Κολιαλῆ» ἀποτελεῖ σήμερον τὸ δυτικὸν ὄριον τοῦ συγχρόνου ὁμωνύμου χωρίου. Λείψανα τειχῶν σφῶνται ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως (Προφ. Ἠλίας) καὶ εἰς τινὰς θέσεις τῆς κάτω πόλεως. Ἡ θέσις εἶναι φῶσει ὀχυρά, ἐδέσποζε δὲ τῆς ἐξόδου τῶν Τεμπῶν καὶ ἤλεγχε τὴν ἐπὶ τοῦ παραρρέοντος Πηνειοῦ γέφυραν. Τάφοι εὐρέθησαν κατὰ καιροὺς εἰς τὰς παρυφὰς τῆς πόλεως, ἰδίως εἰς τοὺς πρὸς Β χαμηλοὺς γηλόφους, παρὰ τὸν Πηνειόν, μάλιστα δὲ περὶ τὸν λόφον «Ντάπη Ράχη», διὰ τοῦ ὁποῖου διέρχεται σήμερον ἡ ἀμαξιτὴ ὁδὸς ἐκ Τεμπῶν πρὸς Όμόλιον καὶ Στόμιον (Τσάγεζι). Ἀκριβῶς εἰς τοὺς πόδας τοῦ λόφου αὐτοῦ καὶ εἰς ἀποστάσιν ὀλίγων δεκάδων μέτρων ἀπὸ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Πηνειοῦ, ἔκειτο ὁ τυχαίως ἀνευρεθεὶς ὑπὸ τῶν ἐργατῶν τάφος, ὁ περιέχων τὰ θαυμάσια χρυσὰ κοσμήματα.

Όλίγον ὑψηλότερα, εἰς τὰ τοιχώματα τῆς γενομένης κατὰ τὴν διαπλάτυνσιν τῆς ὁδοῦ τομῆς παρετήρησα μόνις διαφανόμενα σπηλαιώδη ὀρύγματα, τὰ ὁποῖα, ὡς ἀπέδειξεν ἡ σκαφὴ αὐτῶν, ἦσαν τάφοι τῆς Πρωτογεωμετρικῆς περιόδου (Πί ν. 194γ).

Ἀνεσκάφησαν ἐν ὧν πέντε σπηλαιόσχημοι τάφοι εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, ἔκτος δέ, τῆς αὐτῆς περιόδου, ἀλλὰ κτιστὸς θολωτὸς, κατεστραμμέ-

νος κατὰ τὸ πλεῖστον, ἠρευνήθη παρὰ τὴν θέσιν «Ρέμα Κολιαλῆ». Όλοι οἱ τάφοι ἦσαν μικρῶν διαστάσεων καὶ τὸ σχῆμα αὐτῶν οὐδόλως διέφερε τῶν ἄλλοθεν ἀγνώστων ἐν Θεσσαλίᾳ λαζευτῶν σπηλαιωδῶν ἢ θαλαμοειδῶν μυκηναϊκῶν τάφων· μόνον ἡ ὑπαρξὶς δρόμων ἦτο ἀδύνατον νὰ διαπιστωθῇ, λόγῳ τῆς ἀποκοπῆς τῆς κλιτύος κατὰ τὴν διάνοξιν τῆς ὁδοῦ, βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι ὑπῆρξε πάντοτε στόμιον.

Ό πρῶτος τάφος (τάφος I) ἦτο ὠοειδῆς, διαστάσεων 1,85 X 1,10 μ., ὕψ. 0,95μ. Περιεῖχε τοὺς σκελετοὺς τεσσάρων νεκρῶν, μετὰ τὰς κεφαλὰς πρὸς τὸ νότιον τμήμα. Κτερίσματα: ἑπτὰ πῆλινα ἄγγεῖα (δύο πρόχοι, ἀμφορεὺς, θήλαστρον, κύπελλα), τέσσαρα χρυσὰ κοσμήματα (δύο ἐλικοειδῆ καὶ δύο δακτυλιόσχημα), δύο μικραὶ ὀκτώσχημοι πόρπαι, μία περόνη, δακτύλιοι, κομβία, ξίφος σιδηροῦν κ.ἄ. (Πί ν. 195γ).

Ό τάφος II περιεῖχε πέντε σκελετοὺς, μετὰ τὰς κεφαλὰς πάλιν πρὸς τὸ νότιον μέρος καὶ εἶχε διαστάσεις 2,35 X 1,47, ὕψ. 1,15μ., ἔσφζε δὲ καὶ λείψανα κτιστοῦ τοιχαρίου, ἀποφράσσοντος τὸ στόμιον. Δύο τοῦλάχιστον ἐκ τῶν σκελετῶν ἐφαίνοντο παραμερισμένοι πρὸς τὸ βάθος τοῦ τάφου (Πί ν. 195α). Κτερίσματα: Δύο ὀκτώσχημοι πόρπαι, σιδηροῦν μονόστομον ἐγχειρίδιον καὶ τινὰ ἄλλα ἀσήμαντα ἀντικείμενα.

Ό τάφος III περιεῖχε τέσσαρας σκελετοὺς ἐν πλήρει τάξει καὶ ὀλίγα παραμερισμένα ὀστέα· αἱ κεφαλαὶ τῶν σκελετῶν πάλιν πρὸς τὸ νότιον τμήμα. Διαστάσεις 2,12 X 1,75 (;), ὕψος 0,87μ. Κτερίσματα: Τρία ὀρειχάλκινα ψέλια, δύο μεγάλα ὀκτώσχημοι πόρπαι, χρυσοῦν δακτυλοειδὲς κόσμημα, περόνη χαλκῇ (πρβλ. Πί ν. 195β), δακτύλιοι, σιδηρὰ αἰχμὴ (Πί ν. 195β).

Τάφος IV. Μέρος αὐτοῦ εἶχε καταστραφῇ κατὰ τὴν διάνοξιν τῆς ὁδοῦ ἢ καὶ ἐσυλήθη ἀκόμη, διότι πλὴν ὀλίγων τεμαχίων μικροῦ στρεπτοῦ χαλκοῦ δακτυλίου, οὐδὲν ἄλλο κτερίσμα ἀνευρέθη, ἐλάχιστα δὲ ἦσαν καὶ τὰ ὀστέα. Διαστάσεις 2,10 X 1,65 (;), ὕψος 0,82μ.

Τάφος V. Λίαν ἐνδιαφέρων, ὡς διατηρῶν τὸ στόμιον, πλάτους 0,67μ. καὶ μήκους μόλις 0,45μ., πεφραγμένον διὰ λίθων, τοὺς ὁποῖους ἐκάλυπτεν ἐμπρὸς καθέτως ἐμπεπηγμένη πλᾶξ (0,87 X 0,68μ. πᾶχ. 0,06μ.). Διαστάσεις: 2,35 X 2,15, ὕψ. 1,00μ. περίπου. Δύο σκελετοὶ μετὰ τὰς κεφαλὰς πρὸς τὸ στόμιον, ἥτοι τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ τάφου. Κτερίσματα: Πέντε ἄγγεῖα, δύο χαλκᾶ στρεπτά καὶ θραύσματα ἄλλων, χαλκοὺς δακτύλιους καὶ πέντε σιδηροῖ, τρεῖς περόναι σιδηραῖ, μετὰ ἄγγειόσχημον κεφαλὴν, τεθραυσμένα.

Πάντες οἱ ἀνωτέρω τάφοι ἔκκειντο πλησίον ἀλλήλων, ἀπετέλουν δηλαδή συστάδα. Ἡ μορφὴ τοῦ ἐδάφους καὶ ἡ πυκνὴ ἐκ θάμνων βλάστησις ἐδυσχέραναν τὴν ἀναζήτησιν ἄλλων εἰς τὰ περίξ. Οἱ τάφοι χρονολογοῦνται εὐχερῶς εἰς τὴν Πρωτογεωμετρικὴν περίοδον ἐκ τῆς παρουσίας πλην τῶν χειροποιήτων ἀγγείων (Πί ν. 196α) (τὰ ὅποια, καίτοι συνεχίζουσιν παλαιότερας παραδόσεις, δὲν φέρουν γραπτὴν κόσμησιν καὶ δὲν χρονολογοῦνται ἄρα ἀκριβῶς) καὶ τυπικῶν πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων (πρβλ. Πί ν. 195 γ). Ἡ θέσις τοῦ Ὀμολίου εἰς τὴν βόρειον ἐσχατιάν τῆς Μαγνησίας καὶ εἰς τὰ ὄρια τῆς Θεσσαλίας, προσδίδει ἰδιαίτεράν σημασίαν εἰς τὰ ἐκ τῶν τάφων αὐτῶν εὐρήματα, τὰ ὅποια φαίνονται στενῶς συνδεόμενα μὲ τὰ τοῦ νεκροταφείου τῆς Βεργίνας εἰς τὴν Μακεδονίαν καί, φυσικά, μὲ τὴν Μαρμαριανήν.

Ὁ τάφος VI ἦτο κτιστὸς θολωτός, ἀλλὰ μικρὸν μόνον μέρος αὐτοῦ διατηρεῖτο· τὸ πλεῖστον εἶχε καταστραφῇ ἐκ τῆς ροῆς μικροῦ ρεύματος, τὸ ὅποιον διέρχεται ἀτραπὸς ἐκ τοῦ Ρέματος Κολιαλῆ πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἀκρόπολιν. Τὸ σφῶζόμενον μῆκος τοῦ τάφου ἦτο 2.30μ., τὸ δὲ κάτω μέρος τοῦ τοίχου ἐσφῶζετο κατὰ τὴν ΝΔ πλευράν μέχρις ὕψους ἐπὶ τὰ δόμων καὶ παρουσίαζε ἰσχυράν πρὸς τὰ ἔσω ἐκφοράν. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ διαπέδου εὐρέθησαν ὅστ᾽ ἀπαμειβισμένα ἐν σωρῶ (Πί ν. 196β), ἐλάχιστα θραύσματα ἀγγείων μονοχρώμων, τεμάχιον σιδηροῦ ἐγχειριδίου καὶ ψήγματα χαλκοῦ. Ὁ ὑποδείξας ὅμως τὸν τάφον χωρικός ἐβεβαίωσεν, ὅτι πρὸ τινων ἐτῶν εἶχεν ἀνεύρει ἐκεῖ ὀκτώσχημον πόρπην, τὴν ὁποίαν τελικῶς ἀπέρριψε. Ὡστε δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία περὶ τῆς ἡλικίας τοῦ τάφου, ὁ ὁποῖος φαίνεται περίπου σύγχρονος πρὸς τοὺς λαζευτοὺς. Ἄλλ' ἢ ὑπαρξίς ἐν τῇ αὐτῇ θέσει συγχρόνως διαφόρων τύπων τάφων κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν εἶναι διδακτικὴ· διότι ἀποδεικνύει ὅτι ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους ἐξαρτᾶται ἡ δομὴ τοῦ τάφου καὶ ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ.

Καὶ τὰ νεκροταφεῖα τῶν κλασσικῶν χρόνων ἐξετείνοντο ἐπίσης παρὰ τὰ κράσπεδα τῆς ἀρχαίας πόλεως. Ἡ ἔρευνα ἡμῶν περιορίσθη εἰς δύο σημεία: α. Εἰς τοὺς πόδας τοῦ ὑψώματος «Ντάπη Ράχη», κατὰ τὴν θέσιν «Κοκκινόχωμα», παρὰ τὴν δεξιάν ὁχθὴν τοῦ Πηνειοῦ καὶ β. πλησιέστερα πρὸς τὴν πόλιν, ἐντὸς τῶν ἀμπελῶνων.

Εἰς τὸν πρῶτον τομέα ἀνεσκάφη κατ' ἀρχάς τὸ ὑπολειφθὲν τμήμα τοῦ τάφου Α (Σχ ε δ. 1), ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶχον εὐρεθῇ τὰ χρυσᾶ κοσμήματα. Ὁ τάφος ἦτο ἀπλοῦν ὄρυγμα ἐντὸς τοῦ

ἀργιλλώδους ἐδάφους, χωρὶς καμμίαν ἄλλην διαμόρφωσιν, ἐσφῶζετο δὲ τὸ πρὸς τοὺς πόδας τῆς νεκρᾶς τμήμα. Δύο ὑάλινα πολυχρώμα ἀλάβαστρα (Πί ν. 197 α) καὶ τμήματα τρίτου, ἀπλοῦς δίσκος χαλκοῦ κατόπτρου, μικρὰ μελαμβωφῆς ὕδρια, ληκύθιον κοσμούμενον διὰ δικτυωτοῦ (Πί ν. 197 β), πεντήκοντα καὶ πλέον ἀστράγαλοι προβάτου, ἦσαν τὰ ἐκ τοῦ τμήματος αὐτοῦ γενόμενα εὐρήματα. Τὰ χρυσᾶ κοσμήματα εἶχον εὐρεθῇ προφανῶς εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ τάφου, παρὰ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στήθος τῆς νεκρᾶς· ἂν αἱ διηγήσεις τῶν ἐργατῶν εἶναι ἀληθεῖς, ὁ τάφος δὲν εἶχε μῆκος μεῖζον τοῦ 1.50μ., τὰ δὲ περισωθέντα εἰς κακὴν κατάστασιν ὅστ᾽ ἀφήνουν νὰ εἰκάσωμεν, ὅτι ἡ ἡλικία τῆς νεκρᾶς ἦτο μικρά. Ἐκ τῶν κοσμημάτων τὰ σπουδαιότερα εἶναι ζευγὸς χρυσῶν ἐνωτίων μηννοειδῶν, ἀπαρτιζομένων ἐκ δύο κυρτῶν συννηνωμένων ἐλασμάτων, ἐξ ἀλύσεων πλεκτῆς καὶ ἐπιθέτου πετρατοῦ ἵππου, ἐφ' οὗ περιστρεφά (μὴ σφῶζομένη εἰς τὸ ἕτερον)· ἀπολήγουν εἰς λεοντοκεφαλὴν, ἔκουν δ' ἕκαστον 16 - 17 γραμμάρια (Πί ν. 198 α). Ὀλόκληρος σχεδὸν ἡ ἐπιφάνεια κοσμεῖται διὰ κοκκιωτῶν σχεδίων, ἀνθεμίων, ἐλίκων, φύλλων, ροδάκων κλπ., ἀπαρτιζόντων σύνολον θαυμαστὸν καὶ ὡς σύνθεσις καὶ ὡς λεπτοὺργημα τορευτικῆς δεξιότητος. Πρόκειται ἀληθῶς περὶ ἀριστουργημάτων τῆς ἐλληνικῆς τορευτικῆς τῶν περὶ τὸ 400 π. Χ. χρόνων.

Ἐξ ἴσου σημαντικὰ εἶναι τρία χρυσᾶ μετάλλα, ἀπαρτιζόμενα ἐκ δύο μερῶν, τοῦ δίσκου, τοῦ ὁποίου τὴν περιφέρειαν ὀρίζουν συνεχεῖς κοκκίδες, καὶ τοῦ ἐμβλήματος, τὸ ὅποιον εἶναι στερεὰ συγκολλημένον καὶ φέρει ἔκτυπον κεφαλῆς Ἀθηνᾶς Παρθένου κατ' ἐνώπιον. Διάμετρον 0.033, βάρος 5 γραμμάρια περίπου (Πί ν. 198 β).

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ τάφου προέρχεται ἐπίσης ἄλλοις χρυσῇ, μήκους 0.40μ., πεπλεγμένη ἐξ ὀκταπλοῦ λεπτοτάτου σύρματος, ἀπολήγουσα εἰς λεοντοκεφαλὴν καὶ πολλὰ ψήφοι χρυσαῖ ὄρμου, ἔχουσαι σχῆμα ἀγγειδίου μετὰ ρόδακος ἄνω (Πί ν. 198 δ) ἅφ' ἐνός καὶ ἀκανθοειδοῦς κοσμήματος ἅφ' ἑτέρου, παρεμβαλλομένου μεταξὺ τῶν ροδάκων. Συνολικῶς περιήλθον εἰς χεῖρας μας μόνον ἐξ ψήφοι ἀγγειόσχημοι μετὰ ροδάκων καὶ τμήματα τριῶν ἄλλων, ἐπίσης δὲ ἐπὶ ἀκανθοειδῆ κοσμήματα καὶ τὸ ἀνθεμωτὸν πέρας τοῦ ὄρμου· ἀναμφιβόλως ὅμως τὰ τεμάχια τοῦ ὄρμου θὰ ἦσαν ἀρχικῶς πολὺ περισσότερα.

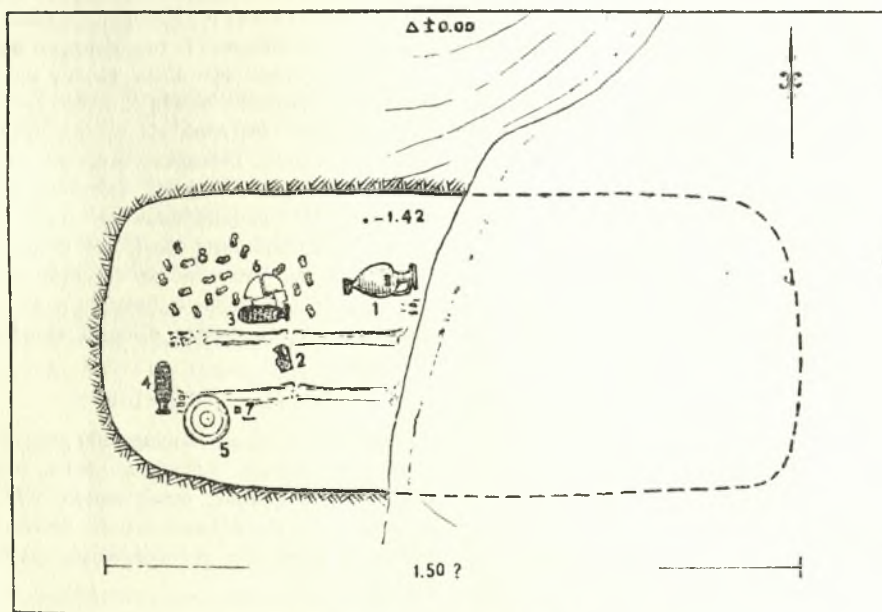
Ὁ τάφος Β ἀπέειχε τοῦ πρώτου τρία περίπου μέτρα, εἶχε τὸν αὐτὸν περίπου ἐξ Α πρὸς Δ προσανατολισμὸν καὶ τὴν αὐτὴν μορφήν. Περιεῖχε τὰ μόλις διακρινόμενα λείψανα κόρης, παρὰ τὴν

κεφαλὴν τῆς ὁποίας εὐρέθησαν δύο χρυσὰ ἐνώ-
τια μνηοειδῆ, μικρὰ σχετικῶς καὶ φέροντα ἀ-
πλουστέραν κόσμησιν (ἀνθέμια κατὰ τὰ ἄκρα,
σπεῖραι κατὰ μῆκος καὶ ἐγκαρσίως εἰς τὸ μέσον).
Βάρος 2,5 γραμμάρια.

Παρά τὴν δεξιὰν χεῖρα καὶ πρὸς τὸ στῆθος
εὐρέθη δακτύλιος ἀργυροῦς, μὲ κινητὴν περὶ
ἄξονα σφενδόνην, ἀποτελουμένην ἐκ δύο δίσκων
ἐξ ὀρείας κρυστάλλου, συνηνωμένων διὰ πλακὸς
ἐκ lapis lazuli ἐνδιαμέσως. Οἱ ἐκ κρυστάλλου
δίσκοι κοσμοῦνται ἔσωθεν διὰ γλυφῶν, ἐντὸς
τῶν ὁποίων ἐχύθη χρυσός· καὶ ὁ μὲν εἰς, ὁ μὲ
ὄψιν κυρτὴν, ἔχει παράστασιν τῆς Θέτιδος

ρίσθησαν ἀπὸ τὸ λασπῶδες χῶμα καὶ κατὰ τὸ
πλεῖστον διελύθησαν ἀμέσως μετὰ τὴν ἐξαγωγήν,
δύο πελίκαι ἐρυθρόμορφοι μετὰ παραστάσεων
Ἀμαζόνων, μὴ διατηρούμεναι καλῶς, χρονολο-
γούμεναι δὲ εἰς τὸ τέλος τοῦ Ε' ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ
Δ' αἰ., πῆλινον εἰδῶλιον καὶ ἀστράγαλοι.

Οἱ λοιποὶ εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ἀνασκαφέντες
τάφοι (Γ, Δ, Ε, Ζ) δὲν ἀπέδωσαν ἄξια λόγου
εὐρήματα. Τοῦ τάφου Δ περιεσώθη τὸ σχῆμα τοῦ
σκελετοῦ, διότι τὰ ὀστὰ ἦσαν καὶ ἐδῶ λίαν εὐ-
θριπτα· ἐλάχιστα ἀγγεῖα μελαμβραφῇ, μία χαλκὴ
πόρπη καὶ δύο δακτύλιοι εἰς σχῆμα κρίκων
ἀπλῶν, δύο κωδωνοειδῆ ἐξαρτήματα, ἦσαν τὰ

Σχεδ. 1. Ὁμόλιον. Τάφος Α

ἐπὶ θαλασσίῳ ἵππῳ, φεροῦσης τὰ ὄπλα (κρά-
νος καὶ ἀσπίδα) εἰς τὸν Ἀχιλλέα (Πί v. 198 γ),
ὁ δ' ἕτερος, ἐπίπεδος τὴν ὄψιν, παράστασιν ἔρω-
τος ἐπὶ δελφίνο.

Τὸ κάλλος τῶν παραστάσεων εἶναι ἀνάλογον
πρὸς τὴν καταπληκτικὴν τεχνικὴν τοῦ ὄλου,
ἐξαίρεται δὲ περισσότερον ἀπὸ τὴν ἀντίθεσιν
τοῦ χρυσοῦ ἐπὶ τοῦ βαθυκυάνου λίθου καὶ τὴν
ἐπίτασιν τῆς λάμπσεως διὰ τῆς κρυστάλλου.

Ὁ τύπος τοῦ δακτυλίου δὲν εἶναι ἀγνωστος,
ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ τεχνικὴ δὲν εἶναι ἄλλοθεν
γνωστῇ.

Ἄλλα εὐρήματα ἐκ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἦσαν·
ψῆφοι σφαιρικοὶ καὶ φυλλάρια χαλκᾷ ἐπίχρυσα
ἐξ ὀρμου, τὰ ὁποῖα μὲ πολλὴν δυσκολίαν διεχω-

μόνα ἀντικείμενα ἐντὸς τῶν τάφων. Ἀκαρποὶ
ἀπέβησαν δοκιμαστικοὶ τάφοι εἰς τὰ πέριξ.
Μόνον πλησιέστερα πρὸς τὴν ὄχθην τοῦ ποτα-
μοῦ, ὅπου ἐντὸς τομῆς τῆς ἐπιχώσεως παρατηρή-
σαμεν στρῶμα καύσεως, ἡ δοκιμαστικὴ σκαφή
ὑπῆρξεν ἐπιτυχής. Ἀνεκαλύφθη δηλαδὴ ἡ θέσις
καύσεως νεκρῶν ἐκτεινομένης εἰς τὸ πλεῖστον
τῆς τάφρου, ἡ ὁποία εἶχε διαστάσεις 4.00 X 4.00 μ.
Τὸ κέντρον τῆς πυρᾶς κατελάμβανε μικροτέραν
ἐκτασιν καὶ ἐκεῖ ἀκριβῶς εὐρέθησαν ὀλίγοι λί-
θοι, ὅχι ὅμως κατὰ τινὰ σειράν. Εἰς τὸ δυτικὸν
ἄκρον τῆς τάφρου εὐρέθη τάφος κεραμοσκεπής,
περιέχων τὸν σκελετὸν γυναικὸς καὶ ὡς κτερίσμα-
τα ληκύθιον καὶ σκυφίδιον μελαμβραφῇ, δύο ὀρει-
χαλκίνας πόρπας, ζευγὸς ἀπλῶν δακτυλίων κατὰ

τὴν δεξιάν χεῖρα. Ὁ τάφος χρονολογεῖται εἰς τὸ β' ἡμῖον τοῦ Δ' αἰ. π. Χ. καὶ πρὸς τὸ τέλος αὐτοῦ, ἀλλὰ πάντως ἦτο ὀλίγον προγενέστερος τῆς πυρᾶς, τὰ ἐκ τῆς ὁποίας εὐρήματα πρέπει νὰ χρονολογηθῶν εἰς τὸ τέλος τοῦ αἰῶνος. Τὰ κυριώτερα ἐξ αὐτῶν εἶναι σιδηρᾶ, ἀρίστης διατηρήσεως (προφανῶς εἰς τὴν διατήρησιν ἐπέδρασεν ἡ ἰσχυρὰ καὶσις) καὶ εἶναι αἰχμαὶ δοράτων (9), μαχαίριδια (7), μάχαιραι (2), λεπίδες ἐγγχειριδίων (4), ἡλοι καὶ ἄλλα εἰς τεμάχια. Πολλῶν ἐξ αὐτῶν ἡ ἐπιφάνεια διατηρεῖ τὸ τεφροκύανον χρῶμα τοῦ προσφάτως σφυρηλατηθέντος σιδήρου. Εὐρέθησαν ἐπίσης πόρπαι ὀρειχάλκιναι, τρία ἀργυρὰ νομίσματα Λαρισαίων (τῶν μέσων τοῦ Δ' αἰ. περίπου) καὶ ἓν χαλκοῦν, ἀλλ' εἰς στρώμα προγενέστερον τῆς πυρᾶς καὶ ἄλλα τινὰ ἀσήμαντα μικρὰ ἀντικείμενα.

Εἰς τὸν δεύτερον τομέα τῶν δοκιμῶν ἀνεσκάψαμεν τάφους, οἱ ὅποιοι εἶχον ἤδη συληθῇ ἢ ἐκινδύνουν νὰ συληθῶν· ἐντὸς τῆς ἀμπέλου Ἀστερίου Χουλιάρα ἀνεσκάφη τάφος κτιστὸς κιβωτίσχημος, διαστάσεων 2.06 X 10.5 μ., ὅστις εἶχεν ἀνακαλυφθῇ κατὰ τὴν διάνοξιν αὐλακος καὶ εἶχεν ἐρευνηθῇ λάθρα. Μόνον πρὸς τὸ δυτ. ἄκρον εὐρέθη τμήμα τῆς ἐπιχώσεως ἄθικτον καὶ ἐντὸς αὐτοῦ τεμάχια κρανίου καὶ τινὰ ἄλλα ὀστᾶ, ψῆφοι ὄρμου πῆλιννοι, ἐπιχρυσωμένοι καὶ χαλκᾶ φυλλάρια ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὄρμου, ἐπίχρυστα καὶ λίαν εὐθριπτα, αἰχμὴ σιδηρᾶ καὶ ἑπτὰ χαλκᾶ νομίσματα, ὧν τρία τοῦ Κασσάνδρου. Κατὰ τὴν ΒΑ γωνίαν τέλος εὐρέθησαν λύχνος πῆλινος καὶ ἄλλα τεμάχια ἀγγείου, ὡς καὶ κάτω σιαγὼν δευτέρου σκελετοῦ πιθανῶς.

Ὑπεράνω τοῦ τάφου, κατὰ τὴν δῆλωσιν τοῦ ιδιοκτήτου τῆς ἀμπέλου, εὐρέθησαν δύο ἐνεπίγραφοι στήλαι, ἐξ ὧν ἡ μία φέρει τὴν ἐπιγραφὴν Μενεκράτιδας/Μενεκράτειος, ἡ δ' ἑτέρα Ἑασικράτεια, γράμμασι τοῦ α' ἡμίσεος τοῦ Δ' αἰῶνος.

Ἡ τελευταία δοκιμὴ ἐγένετο ἐπ' αὐτῆς τῆς κορυφῆς τοῦ ὑψώματος «Ντάπη Ράχη», ὅπου καὶ ὁ Ἀρβανιτόπουλος εἶχεν εἰκάσει ἐκ τῶν πολλῶν αὐτόθι κατεσπαρμένων κεράμων στῆγης οἰκοδόμημά τι. Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ἀπεκαλύφθη τοῖχος ἐκ μεγάλων λίθων ἐκτισμένος, σφῶζόμενος εἰς μῆκος 4,65 μ. καὶ ἕτερος κάθετος πρὸς αὐτόν, μήκους 3,55 μ. Δυτικώτερον εὐρέθη λάξευμα ἐπὶ ὀγκώδους λίθου, παράλληλον πρὸς τὸν ἕτερον τῶν τοίχων. Ἐκ τῶν λειψάνων αὐτῶν δὲν συνάγεται ἀσφαλῶς ἡ φύσις τοῦ κτηρίου, ἀπαιτεῖται δὲ περαιτέρω ἔρευνα πρὸς ἐξακριβώσιν τῶν πραγμάτων. Δυστυχῶς πλὴν τῶν ἀφθόνων τεμαχίων κεράμων οὐδὲν ἕτερον εὕρημα

ἐγένετο κατὰ τὴν δοκιμὴν, οὕτω δὲ καὶ ἡ ἡλικία τοῦ κτίσματος παραμένει σκοτεινὴ (πιθανῶς ἀρχαὶ τοῦ Δ' αἰ. π. Χ.).

ΤΥΧΑΙΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ - ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΑΙ ΑΡΧΑΙΩΝ

1. Δημητριάς

Τάφος τῶν ὀψίμων ρωμαϊκῶν χρόνων εὐρέθη τυχαίως ἐντὸς τοῦ κτήματος Νικολ. Νικολάου, παρὰ τὸ ἀρχαῖον τεῖχος καὶ πλησίον τοῦ μικροῦ πύργου τῆς λεγομένης «Πύλης τῶν Ἀμφωνῶν», εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μέτρων ἀπὸ τῆς δημοσίας ὁδοῦ πρὸς Ἀλυκάς. Ὁ τάφος δὲν περιείχευ ἀξία λόγου κτερίσματα, ἐκαλύπτετο ὅμως ἀπὸ τὴν ἐνδιαφέρουσαν στήλην τῆς Σεκουόδας, ἡ ὁποία ἐξετέθη εἰς τὴν αἴθουσαν Ε τοῦ Μουσείου Βόλου.

Πλήθος τάφων τῶν αὐτῶν χρόνων καὶ τῶν Παλαιοχριστιανικῶν, εὐρέθη ἐξ ἄλλου κατὰ τὴν διάνοξιν τῆς νέας ὁδοῦ, εἰς τὴν περιοχὴν μεταξὺ τῆς παλαιᾶς πυριτιδαποθήκης καὶ τοῦ φάρου. Οἱ τάφοι ἦσαν κτιστοί, κιβωτίσχημοι οἱ πλεῖστοι, ἀλλ' ἐσημιώθησαν καὶ ταφαὶ ἐντὸς πίθων ἢ κεραμοσκεπεῖς τάφοι. Τὸν καθαρισμὸν αὐτῶν καὶ τὴν ἐποπτείαν τῶν ἐργασιῶν διανοίξεως τῆς ὁδοῦ ἀνέλαβεν ὁ Ἐπιμελητὴς Α. Λιάγκουρας, ὅστις θὰ ἐκθέσῃ ἀλλαχοῦ τὰ σχετικὰ πορίσματα.

2. Γλαύκη (Σαρτζιλάρ)

Ὑπὸ τοῦ Δ. Τσιτσούλη παρεδόθη μαρμάρινον γυναικεῖον ἀγαλμα, ἀκέφαλον, μετρίας τέχνης ἑλληνιστικῶν χρόνων, ὕψους σφῶζομ. 0.82 μ., εὐρεθὲν, κατὰ τὴν δῆλωσιν τοῦ εἰς θέσιν «Κεφαλάρι», παρὰ τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν Γλαύκης.

3. Πλατύκαμπος (Τοπουζλάρ)

Ὑποδείξει τοῦ φιλαρχαίου ἱατροῦ τῆς Λαρίσης Γ. Θεοδώρου, παρελήφθη παρὰ τοῦ Κωνσταντίνου Ἀλεξοπούλου μαρμαρίνη στήλη ἑλλιπῆς τὴν στέψιν καὶ τὴν βάσιν, ὕψους σφῶζομένου 1.50 μ., πλάτους 0.60 μ. καὶ πάχους 0.13 μ., φέρουσα εἰς τὴν στενὴν πλευράν, γράμμασι τοῦ Ε' π.Χ. αἰ., ἐπίγραμμα, ἔχον οὕτω :

ΕΝΘΑΔΕ ΑΑΣΤΥΚΡΑ [- - - - -] (Ἐνθάδε Ἰ. Αστυκράτ - - -
ΚΕΙΤΕΠΑΣΚΑΕΙΤΟΜ [- - - - -] (κεῖτ'
ΚΙΝΕΑΔΑΣ ΝΟΤΟΣ ΓΑΝ Ε) [- - -] (Κινεάδας νότος γὰν ε - - -

Ἡ στήλη εὐρέθη εἰς θέσιν «Μαγούλα στὶς Γοῦρνες», περίπου 5 χιλιόμετρα δυτικῶς τοῦ χωρίου.

Παρὰ τὸ αὐτὸ χωρίον, περισυνελέξαμεν ἄφθονα ὀστρακα νεολιθικῶν ἀγγείων ἐκ τῶν παρειῶν μεγάλης ἀποστραγγιστικῆς αὐλακος, ἡ

ὅποια διήλθεν ἐκ τοῦ ἄκρου τοῦ γνωστοῦ προϊστορικοῦ συνοικισμοῦ «Μαγούλα», ἀνατολικῶς τοῦ συγχρόνου συνοικισμοῦ (Πρβλ. Δ - Σ ἀριθ. 21).

4. Κραννών

Ὑπὸ τοῦ Θωμᾶ Σεργιτᾶ παρεδόθησαν δύο ἐπιγραφαί, εὑρεθεῖσαι εἰς τὴν θέσιν «Κάστρο», ὅπου ἡ ἀρχαία Κραννών.

Ἀμφότεραι εὑρέθησαν ὀλίγον ἔξω τῆς ἀρχαίας ἀκροπόλεως, ἐντὸς τοῦ ἀγροῦ τοῦ Μιχ. Ἀναστασίου:

α. Ἀντιφάνης Κρατίνου
Ἀρίστων Ἀρχίνου
ἀγορανομήσαντες
τὴν στοάν

Ἡ ἐπιγραφή εἶναι κεχαραγμένη ἐπὶ ἐντοπίου πορολίθου, ὕψους 0.285 μ., προερχομένου ἀσφαλῶς ἐξ αὐτῆς τῆς στοᾶς, ἀνάγεται δὲ εἰς τὸν Β' π. Χ. αἰῶνα. Τὰ ὀνόματα εἶναι γνωστά ἐκ Θεσσαλικῶν ἐπιγραφῶν, ἐξαίρεσις τοῦ Πόλωνος, ὅστις εἶναι πιθανῶς υἱὸς τοῦ γυμνασιάρχου Πίθωνος (IG IX 460).

β. Ἐπὶ μαρμαρινῆς βάσεως, φερούσης ἄνω τὸρμον, ἑλλιποὺς πανταχόθεν σχεδόν, ἐπιγραφή (ὕψ. γραμ. 0,012-18' πιθανῶς τέλη τοῦ Β' αἰ. π. Χ.):

Π α ρ θ [ἐ ν ω ι ;]
Βανβυκίαι
Ἀσυλο[ς ;]
Ἐργ[-----]
εὐ[ξάμεν--]

Ἡ συμπλήρωσις εἶναι ὑποθετική, ἀλλὰ δὲν φαίνεται ὅλως ἀπορριπτέα ἡ ἀνάθεσις εἰς τὴν Β α μ β υ κ ι α ν Πα ρ θ έ ν ο ν, τὴν ἐκ τοῦ Λουκιανοῦ γνωστὴν ὡς «Συρίαν θεόν», τὴν ἄλλως ὀνομαζομένην Ἀτάργατιν ἢ Δερκετώ, τῆς ὁποίας ἡ λατρεία εἶχε διαδοθῇ καὶ ἐν Ἑλλάδι κατὰ τοὺς ἑλληνιστικούς καὶ ρωμαϊκοὺς χρόνους.

5. Φθιώτιδες Θῆβαι

Ὑπὸ τοῦ Ἐπιμελητοῦ Α. Λιάγκουρα ἀνεσκάφη τάφος τυχαίως ἀποκαλυφθεὶς πλησίον τῆς δημοσίας ὁδοῦ παρὰ τὴν θέσιν τῶν Φθιωτίδων Θηβῶν («Κάστρο» τοῦ χωρίου Μικροθῆβαι, τέως Ἀκιτισ), περιέχων χαλκὴν ὕδριαν, ἐφθαρμένην πρὸς τὸ κάτω μέρος, ἀπλὴν καὶ σχεδόν ἄνευ κοσμήσεως.

6. Νέα Ἀγχιάλος

Ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ἐπιμελητοῦ ἀνεσκάφη δοκι-

μαστικῶς τμήμα λουτρῶνος τῶν ἐσχάτων ρωμαϊκῶν ἢ πρωίμων Παλαιοχριστιανικῶν χρόνων, πλησίον τοῦ νέου κτηρίου τοῦ Οἰνοποιείου Νέας Ἀγχιάλου, ἡρευνήθη δὲ ἐπίσης τὸ πρὸς τὸν νάρθηκα μέρος παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς, τυχαίως ἐπισημανθείσης κατὰ τὴν διάρκειαν ἱσοπεδωτικῶν ἐργασιῶν διὰ μηχανικοῦ ἐκσκαφέως. Ἡ θέσις τῆς νέας βασιλικῆς, ἡ ὁποία εἶχε καταστραφῇ ὑπὸ πυρκαϊᾶς, εὑρίσκεται κατὰ τὸ ΝΑ ἄκρον τοῦ συγχρόνου οἰκισμοῦ, εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων δεκάδων μέτρων ἀπὸ τῆς παραλίας

7. Φίλια Καρδίτσης

Κατὰ τὴν θέσιν «Χαμάμια» τοῦ χωρίου αὐτοῦ, τὸ ὅποιον κεῖται πρὸς νότον τῶν Σοφᾶδων, οἱ χωρικοὶ ἀνέσκαψαν τὸν ἀποθέτην ἱεροῦ, προφανῶς, ἀπὸ τῶν Γεωμετρικῶν καὶ ἀρχαϊκῶν χρόνων ἰδρυμένου, ὡς συνάγεται ἐκ τῶν ἀντικειμένων, ἅτινα κατεσχέθησαν καὶ ἄλλων, παραδοθέντων ἡμῖν. Ἡ διατήρησις τῶν χαλκῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀγαλμάτια, πόρπαι, δακτύλιοι κλπ. εἶναι ἐκπληκτική.

8. Ἅγιος Νικόλαος - Λουτροῦ (Καρδίτσης)

Εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν ἐσημειώθησαν ἐπίσης λαθραῖαι σκαφαί· περιορισμένη δοκιμαστικὴ σκαφή ἐνηργήθη ὑπὸ τοῦ Ἐπιμελητοῦ Α. Λιάγκουρα, ἀποκαλύψασα τμήματα κτηρίου τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων (λουτροῦ, πιθανῶς), ὡς καὶ λείψανα παλαιότερα ἐντὸς δοκιμαστικῶν φρεατίων.

9. Μαγούλα Δεμερλί

Εἰς τὴν παρειὰν βαθέος σκάμματος ἐπὶ τοῦ προϊστορικοῦ αὐτοῦ συνοικισμοῦ, ὁ ὁποῖος κεῖται εἰς ἀπόστασιν 500 μ. περίπου ΝΑ. τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Παλαιοφαρσάλου, συνελέγησαν ἄφθονα ὀστρακα ἀγγείων τῆς Ἀρχαιοτ. Νεολιθικῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πρῶιμα (τῶν φάσεων «Πρωτοσέσκλον» καὶ «Προ-Σέσκλον»).

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ρ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

*

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΦΘΙΩΤΙΔΩΝ ΘΗΒΩΝ
(ΝΕΑΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ) 1961

Ἡ διενέργεια τῆς ἀνασκαφῆς εἰς τὰς Φθιώτιδας Θήβας (Νέαν Ἀγχιάλον) ἀνετέθη, ἀπὸ κοινοῦ, εἰς τὸν Καθηγητὴν κ. Γεώργιον Σωτηρίου καὶ τὸν Ἐπιμελητὴν Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Παῦλον Λαζαρίδην.

Ἀτύχημα ὅμως, ἐπισυμβάν εἰς τὸν κ. Σωτη-

α. Ίωλκός. Στρωματογραφική τομή, β. Άποψις της θέσεως τοῦ ἀρχαίου Ὁμόλιου ἀπὸ Β. Εἰς τὴν κορυφὴν ἢ ἀκρόπολιν, γ. Ὁμόλιον. Σπηλαιώδεις πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι

ΔΗΜ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

Όμόλιον: α. Έσωτερικόν σπηλαιώδους πρωτογεωμετρικοῦ τάφου, β. Χρυσὰ κοσμήματα ἐκ Πρωτογεωμετρικῶν τάφων, γ. Πρωτογεωμετρικός ἀμφορεὺς τάφου Ι (ἄριθ. Κ. 2550)

Όμόλιον: α. Πρόχοι όπισθότημτοι εκ σπηλαιωδών Πρωτογεωμ. τάφων, β. Κτιστός θολωτός Πρωτογεωμ. τάφος παρά τὸ «Ρέμα Κολιαλῆ»

ΔΗΜ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

Όμολιον: α. Τάφος Α. Πολύχρωμα ύαλινα αλάβαστρα, β. Ἀγγεῖα ἐκ τοῦ τάφου Α

Όμόλιον: α-β. Τάφος Α. Χρυσούν ἐνώτιον (μέγεθος 2:1) καί χρυσούν μετάλλιον, γ. Τάφος Β. Δακτύλιος (μέγεθος 2:1 περίπου), δ. Τάφος Α. Όρμος χρυσοῦ περιδεραίου (ὕψ. 0,0265 μ.)

ΔΗΜ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ